

sed ipse maritus: ista est Glossa singularis & ordinaria in *Authentic. dos data. Cod. de Donat. ante nupt.* & ibi communiter DD. & tenet Azor. in *Summa illius tituli. i. column.* similis glossa est in *§. Est & aliud. Instit. de donat.* & ibi Angel. & alii DD. Glossa etiam in *Authentic. de non eligend. 2. nuben. §. final. collat. 1.* & tenet Bald. in *Authentic. sive à me. Cod. ad Vellejan.* Barbat. in *cap. Peruenit. de Empt. & vendit. Palac. Rub. in sua Repet. fol. 10. column. 1.* Hodie tamen in nostro regno omnes fructus percepti constante matrimonio ex quibuscumque bonis, sunt communes mariti & uxoris, sicut cætera lucra, quando uxor vult solvere debita contracta constante matrimonio pro dimidia parte; (q) ita disponit *lex fin. tituli. 3. lib. 3. For. II. & lex 3. tit. 4. lib. 5. Ordin.* Tertio differant, quia licet uxor habeat tacitam hypothecam pro dote sua recuperanda, ut in *leg. unic. §. Et ut plenius. Cod. de Rei uxor. ad. cum simil.* tamen maritus non habet tacitam hypothecam in bonis uxoris pro hac donatione ante nuptias vel propter nuptias; quia non reperitur iure cautum. Si vero loquimur ex parte uxoris, tunc, si agit contra maritum vel ejus heredes, in casu quo lucratur eam ex pacto, vel aliàs, bene habet pro ea tacitam hypothecam, ut in *leg. Ubi adhuc. Cod. de Jure dotium.* Sed non erit privilegiata ut præferatur anterioribus creditoribus, ut in *leg. Assiduis, versic. final. Cod. Qui potior. in pign. hab. cujus verba sunt: Hæc autem tantum ad dotem sancimus, non ad ante nuptias donationem quam suo tempore servari disponimus, & habere inter creditores sui temporis ordinem: si vero agit pro ista donatione propter nuptias, pro solutione, securitate, & satisfactione suæ dotis, tunc nedum habebit hypothecam, sed erit privilegiata ut præferatur aliis creditoribus, & insuper non poterit uxor renuntiare etiam expressè huic hypothecæ, cum magis specialiter sit facta & inventa pro securitate dotis, ut supra dictum est, & in expresso ita tenet singulariter Cin. melius quam alibi, in *dicta leg. Assiduis. 2. column. 4. oppos. Salycet. in dicta leg. Ubi adhuc final. column. 10. quest. Innocent. in cap. Ex litteris de pignor. & ibi Abb. 3. column. num. 9. Plat. in §. Fuerat, Instit. de Action. 2. column. in fin. &**

(q) Ut tenet Montalv. in *leg. tituli. ult. tituli. 3. lib. 3. Fori glossa 1. Matienz. in leg. 4. glossa num. 2. tituli. 9. lib. 5. Recopilat.*

(r) Has autem tres differentias describit Gregor. in *leg. 1. tituli. 11. part. 4. in glossa magna, inter donationem ante nuptias, & propter nuptias: vide Aceved. in leg. 2. tituli. 2. lib. 5. Recopilat. num. 9. licet etiam hodie attenda dicta lege 1. loco donationis propter nuptias arrham successionem affirmet Menes. in *Authentic. res quæ, num. 25. Cod. Communia de legat. Palac. Rub. in Rub. de Donat. inter virum. §. 21. & 24. Burg. de Paz. consil. 14. num. 11. volum. 1. Sed hoc verum non esse satis manifestè probat, alios referendo, Aceved. ubi supra.**

ibi Angeli. de Aretini. 13. column. num. 18. Jas. 8. column. num. 49. Et sic resolutivè ista donatio propter nuptias est utilis propter duos effectus: Primus, pro securitate dotis: quia illa bona magis sunt stricta quam alia, cum hypotheca eorum non possit renuntari: Secundus propter pactum de dote lucranda; quia tacite intelligitur in hac donatione propter nuptias: ita Cin. Bald. Salycet. & communiter DD. in *dicta Authentic. dos data. Cod. de Donat. ante nupt. DD. etiam communiter in Authentic. sive à me. Cod. ad Vellejan. Faber. Angel. & Plat. in §. Est & aliud, Instit. de Donat. Campeg. in tract. Dotis. 1. part. quest. 1. Anchar. notabiliter in cap. fin. de Donat. inter virum & uxorem. 3. column. 6. oppos. & ibi Abb. & communiter alii DD. Et per ista satis videtur clara ista donatio propter nuptias, quæ de jure communi valde dubia & incognita reperiebatur: Sed certè in nostro regno, & adhuc in aliis partibus ista donatio propter nuptias non est in usu: ita dicit Glossa ordinaria in *Authentic. equalitas. Cod. de Pactis conventis, & Paul. de Castr. in leg. Mulier. §. Cum proponeretur. ff. ad Trebel. sed loco ipsius maritus obligat expressè omnia bona sua pro securitate dotis: Et licet Montalv. in *Rubr. tit. 2. lib. 3. Fori II. dicat, quod donatio propter nuptias sit idem quod arrha; tamen falsum est, per supradicta. Item etiam, licet multi dicant donationem propter nuptias esse illud quod hodie pater dat vel donat filio, quando vult matrimonium contrahere, ut magis honorificè filius contrahat; tamen similiter falsum est quia ista fit ipsi filio & marito, donatio vero propter nuptias fit ipsi uxori & ad ejus utilitatem; & in omnibus differt una ab alia, ut ex superioribus patet. (r)***

12 Aliquando & tertio inter eos fit donatio, quæ vocatur *Arrha.* Pro cujus perfecta declaratione dico, quod de jure communi *Arrha* est quoddam signum seu pignus, quod datur inter sponsos de futuro, vel parentes, vel consanguineos eorum, maxime quando sunt minores, in signum matrimonii, & ad ejus corroboracionem, ut in quolibet alio contractu: textus est in *leg. Arrhis. Cod. de Sponsal. cujus verba sunt: Arrhis sponsaliorum nomine datis, si interea sponsus vel*

sponsa decesserit, quæ data sunt jubemus restituere, nisi causam ut nuptiæ non celebrentur defuncta persona jam præbit; & ibi Glossa ordinaria & communiter DD. text. in *leg. fin. eod. tit. text. in leg. anic. Cod. Si rector provincie; & idem disponit lex 1. tituli. 11. part. 4. Et adde, quod requiritur quod expressè dicatur, quod datur pro arrhis, & in signum vel pignus matrimonii futuri; nam aliàs, si simpliciter traderetur, esset sponsalicia largitas, de qua supra dictum est, ut apertè probant jura & DD. ubi supra. Cujus virtus & effectus est, quod ille qui dedit, perdat eas, si per eum stetit matrimonium impleri, (s) si vero stetit per recipientem, restituit quod accepit, & aliud tantundem. Item, si morte alicujus eorum solvantur sponsalia, restituentur arrhæ, nec recipiens aliquam partem lucratur per os eorum: ita probat text. in *dict. l. Arrhis, & ibi tenet Gloss. ordinaria, & communiter DD. Et si quæras, quæ est ratio quod valet datio, & amissio arrharum, & non valet pœna apposita in sponsalibus & matrimoniis, in cap. Gemma, de Sponsalibus? est alta & insolubilis difficultas: Sed omissis aliis, ista est melior & notabilior: quod promissio pœnæ non valet, quia est verbalis tantum, & facilliter & inconsiderate quis verbo se obligaret, & metu pœnæ solvendæ contraheret: arrha vero valet, quia realiter traditur & non promittitur, & sic jam**

est soluta, & cessat prædicta ratio timoris: & istam rationem ponit Cin. in *dict. leg. fin. Cod. de Sponsalibus, & ibi Fulg.* Sed in nostro regno ista non servantur, nec arrha accipitur, nec intelligitur, nec est in usu, ut erat de jure communi. Item etiam, licet prædicta lex 1. tituli. 11. part. 4. dicat, quod in Hispania propriè arrha dicitur donatio propter nuptias; tamen longe differt ab ea, ut apparet ex his quæ supra dixi in donatione propter nuptias, & ex his quæ statim proxime dicam in arrha: Unde resolutivè dico, quod in nostro regno *Arrha* est donatio quædam, quæ fit ab sponso sponsæ de futuro, vel præsentî in remunerationem dotis, vel virginitatis, vel nobilitatis ejus; quam lucratur ipsa soluto matrimonio, & potest fieri tempore sponsaliorum, vel tempore velationum, vel constante matrimonio, sicut dos, vel donatio propter nuptias: argumento text. in *leg. Cum multa. §. Si igitur, & in leg. Si constante, Cod. de Donat. ante nupt. cum simil. (t)*

Unum tamen est, quod hodie non debet excedere decimam partem bonorum sponsi vel mariti, deducto prius omni ære alieno: ita disponit *lex 1. tit. 2. lib. 3. For. II. (u)* Dicuntur bona mariti ea quæ sunt propria, & ea quæ possidet bona fide, & similiter ea quæ sibi debentur, ad quæ habet actionem: text. est in *leg. Bonorum appellatio, la 1. ff. de Verbor. signific. Ex*

(s) Ut tenet Suar. in *tituli. de las Arras, lib. 1. Fori, fol. 23. ex leg. fin. Cod. de Sponsalibus & ex leg. 1. tituli. 11. part. 4.*

(r) Cum igitur non sit simplex donatio, sed propter nuptias, mirum non est si fieri possit constante matrimonio, ut in *leg. Cum multa. §. Si igitur, & in leg. Si constante, ubi Bald. & Salycet. Cod. de Donationibus ante nuptias, §. Est & aliud, Instit. de Donat. leg. 1. in fin. tituli. 11. part. 4. leg. 87. tituli. 18. part. 3. hancque eam sententiam tenuit Montalv. in *leg. 1. tituli. 2. lib. 3. Fori, & ibi Roder. Suar. fol. 8. versic. Pone quod tempore; Palac. Rub. in Rep. Rub. cap. Per vestras, §. 24. num. 2. Castill. in leg. Sui, verb. Arrhas, ubi etiam Palac. Rub. num. 4. Greg. Lop. in leg. tituli. 11. part. 4. gloss. magna in pro. Matienz. in leg. 2. tituli. 2. lib. 5. Recop. gloss. 1. num. 2. Covarrub. de Sponsal. 2. part. cap. 3. §. 7. num. 12. Baza de Non meliorandis dotis ratione filiabus, cap. 51. num. 19. & 20.**

(u) Quia quod superest eo deducto bona dicuntur, text. in *leg. Mulier bona. ff. de Jure dot. in leg. Non possunt. ff. de Jure fisci. in leg. Subsignatum, §. 1. ff. de Verbor. signific. & in leg. Univer. Cod. de Legat. similiter etiam id quis in bonis habere dicitur, quatenus onere deducto superest, text. in *leg. Non amplius. ff. de leg. 2. Ex quibus juribus id asseverant Montalv. & Suar. in leg. 1. tituli. 2. lib. 3. Fori, gloss. 1. fol. 20. vers. Non tamen, Castill. in leg. 36. Tauri. verb. Arrhas, Tiracuell. lib. 2. de Retract. in præfatione num. 21. Pinell. in leg. 1. Cod. de Bonis maternis, 3. part. numer. 152. illatione 14. novissimè Matienz. in leg. 2. tituli. 2. lib. 5. gloss. 1. num. 11. & ibi Aceved. num. 13. Ayora de Partitionibus, cap. 7. num. 19. & 20. Quod autem arrha non debeat excedere decimam partem bonorum sponsi vel mariti, vide Gregor. in *leg. 1. tituli. 11. part. 4. & Matienz. in leg. 2. gloss. 1. num. 1. tituli. 2. lib. 5. Recop. Quæ sit autem in possessore majoratus hæc decimæ partis æstimatio faciendæ si ad arrharum solutionem? explicat Molin. lib. 1. Primogen. cap. 9. num. 41. & an promissio arrharum juramento firmetur? vide Joan. Gutierr. in tract. de Juramento confirmatorio 1. part. cap. 14. & varias quæstiones vide per Alvar. Velasc. in 1. per consultationum, consult. 2. 3. & 4.***

Ex quo infertur, quod si quis tempore quo promissit arrhas, possidet tanta bona, quorum decima sufficit ad quantitatem arrharum; & postea movetur sibi lis & fertur contra eum sententia, ita quod plura ex dictis bonis ab eo abdicantur & evincantur; valebit datio vel promissio arrharum, habito respectu ad tempus promissionis: ita singulariter Roder. Suar. in leg. 1. tit. 2. lib. 3. For. ll. 26. fol. vers. Nota tamen. (x) Item adde, quod uxori vel ejus hæredi, soluto matrimonio, incumbit onus probandi facultates mariti & vires patrimonii, ut decima sufficiat ad solutionem arrharum: ita notabiliter & late Roderic. Suar. in dict. leg. 1. fol. 27. versic. Circa hanc partem quæro, per plures columnas; (y)

(x) Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. glos. 1. num. 4. Baez. lib. de non meliorandis dotis ratione filiabus. cap. 31. num. 11.

(y) Quia ubi mulier non probaverit, hæredes viri, etsi nihil probaverint, obtinebunt, cum deficiente hujusmodi qualitate, arrhas petere non possit: text. in leg. 1. tit. 2. lib. 3. For. & in hac leg. ergo qualitatem hanc tenetur probare, juxta Glossam communiter receptam in leg. Si verò. §. Qui pro rei. ff. Qui satisfacere cogantur, in cuius intellectu plura congerit Covarrub. lib. 2. Variarum. resol. cap. 6. num. 7. ubi in specie testatur hanc opinionem in praxi receptam, quamvis ipse an vera sit dubitet. Eandem etiam sententiam tenet Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. gloss. 1. num. 9. Baez. de non meliorandis dotis ratione filiabus. cap. 36. num. 15. Pelaez. in tract. Majorat. 1. part. quest. 51. num. 2. cum seq. Gutierr. de Juramento confirmatorio, 2. part. cap. 1. numer. 21. Ayora de Partitionibus cap. 7. num. 17. fol. 52. & num. 29. & 37. Aceved. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. num. 18.

(z) Quæ cum sit prohibitiva, renuntiari non potest, juxta doctrinam glossæ in leg. 1. verb. Fidejussorem, Cod. Ne fidejussores dot. dentur. Bart. in leg. de His, num. 3. ff. de Transact. Curt. consil. 68. Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. glos. 2. num. 1.

(A) Sed si generaliter renuntietur omnibus legibus, poenam hujus legis non incurret tabellio, sicut si specialiter huic legi renuntiatum fuisset, argumento leg. Item apud Labeonem. §. Hoc ædificatio. ff. de Injuriis, ubi, quæ speciali nota digna sunt, nisi exprimantur, non veniunt in renuntiatione; maxime in correctoriis & penalibus & in specie id tenet Castill. in leg. 501. verb. Renunciari, Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. gloss. 3. num. 1.

(b) Vide de hac quæst. Covarr. in cap. Quamvis pactum, 2. part. §. 2. num. 7. de Pactis, lib. 6. Gutierr. in Authent. sacramenta puerum num. 23. pag. 303. Aceved. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. numer. 12. Palac. Rub. in Rubr. de Donat. inter virum, §. 24. num. 4. versic. Hæc tamen intellige. Castill. in leg. 50. gloss. 1. Segur. in leg. 1. §. Si vir, num. 139. de acquir. posses. Perez in leg. 6. tit. 1. lib. 3. Ordin. gloss. magna, column. 795. Menchac. de Succes. creat. §. 28. num. 33. Gomez. Arias in leg. 48. Taur. num. 13. qui omnes nostram sententiam tenent: vide etiam Montalv. in l. 1. gloss. 1. tit. 2. lib. 3. Fori, & ibi Roder. Suar. quest. 3. Padill. in Authent. res que, Cod. Communia de leg. num. 29. Baez. in lib. de non meliorand. dot. ratione filiabus. cap. 29. num. 6. & 12. Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. gloss. 2. num. 6. Gutierr. de Juram. confirm. cap. 14. num. 1. & videas Menes. in Authent. res que num. 29. Vera est hæc sententia; nec obstant contra eam rationes Covarrub. nam prima, quæ deducta est in leg. Foro juzgo, cessat, quia ille liber apud nos vim legis non habet. Secunda cessat etiam, quia verum non est acquiri agnatis actionem ad recuperandam eam summam quæ decimam excedit, nec in ipsorum favorem prohibita est arrha decimam excedens: Sed ipsis proximioribus agnatis datur facultas repetendi ad utilitatem ipsius mariti, & ut excessus ad ipsum maritum revertatur ut constat ex leg. Fori, ibi: For et, & apertius ex leg. Foro juzgo, unde scripta est lex fori, & secundum quam est intelligenda, ut ibi notat Roder. fol. 30. in princ. quinimò, in quo id non transcripsit legis fori, cum cetera transcripsit; damnasse videtur informationem donationis arrharum adjecto juramento: & apertius, hæc lex quæ renuntiationem prohibet, non prohibuit juramentum.

nis futuris, & mulier postea potest eas petere & sibi assignari quando voluerit; dum tamen maritus non promittat vel assignat ultra decimam partem bonorum, quæ illo tempore habeat; ita dicit, & disponit lex 2. tit. 2. lib. 3. For. ll. quæ in hoc est notabilis, & quotidie practicitur: & ita tenet & declarat Roder. Suar. in dict. leg. 1. tit. 2. lib. 3. For. ll. 27. fol. versic. Nota ulterius. (c) Advertendum tamen, quod ista donatio arrharum ita potest fieri viduæ sicut virgini, licet communiter in vulgo de hoc dubitetur: ita expressè probat lex 1. prope fin. tit. 2. lib. 3. For. ll. & tenet Palac. Rub. in sua Repet. fol. 7. column. 3. versic. Advertendum, & Roder. Suar. in leg. 1. tit. 2. lib. 3. Fori ll. fol. 25. versic. Præmitte. (d)

Item adde, quod etiam sponsus vel maritus minor 25. annorum potest promittere vel dare prædictas arrhas usque ad dictam quantitatem decimæ partis bonorum, nec potest restituere; quia fecit illud, quod quilibet major & prudens fecisset: argumento text. in leg. Non videtur, Cod. de In integ. restitut. & in leg. 1. Cod. Si adver. donat. & in leg. Cum plures, §. fin. ff. de Administ. tutor. Quod intellige, quando non haberet curatorem: secus aliàs: (e) quia datio vel promissio esset penitus nulla. Item intellige, quando donatio vel promissio arrharum consisteret in pecunia, vel rebus quæ servando servari non possunt: secus verò, si in rebus immobilibus; quia tunc requiritur decretum; ut in leg. Lex quæ tutores, Cod. de Administ. tutor. & in leg. Prædia, Cod. de Præd. minor. (f) Unum tamen est, quod si post ætatem perfectam 25. annorum transeat quinquennium, ipso jure ratificatur & confirmatur datio vel promissio arrharum, sicut si alienaretur res immobilis titulo oneroso: textus est singularis & unicus in leg. fin. Cod. Si major factus alienationem factam sine decreto ratam habuerit, quem ad hoc reputat ibi singularem Bartol. & unicum Bald. & Salyc. & Roder. Suar. in leg. 1. tit. 2. lib. 3. Fori ll. fol. 43. versic. Sed utrum minor. (g)

Item adde, quod, mortua uxore, arrhæ pro-

missæ vel receptæ pertinent hæredibus ejus etiam extraneis, & non marito superstiti: ita expressè determinat & disponit lex 51. his ll. Tauri. Et ratio ejus dubitandi potuit esse duplex: Prima, quia de jure fori, uxore mortua cum testamento sine liberis, poterat de arrhis testari; & quidquid vellet facere; sed ea mortua ab intestato, pertinebant marito vel hæredibus suis; ita dicebat lex 1. tit. 2. lib. 3. For. ll. & lex 6. tit. 1. lib. 3. For. juzgo, hodie verò corriguntur prædictæ ll. & deciditur contrarium per nostram leg. 51. Secunda subtilis & nova ratio dubitandi potuit esse: quia donatio facta inter maritum & uxorem confirmatur morte donantis, non verò donatarii recipientis: text. est in leg. Cum hic status, §. Si mulier, in fin. ff. de Donation. inter virum & uxorem, text. in leg. Etiam, Cod. eodem tit. text. expressior cæteris in leg. A marito, eodem tit. & ibi communiter DD. unde videbatur in proposito, quod si mulier quæ recepit arrhas, decedat vivente marito, eo ipso revocetur talis promissio vel receptio arrharum, & applicetur marito: sed contrarium determinat nostra lex 51. quia longè differunt donatio arrharum, & donatio simplex inter maritum & uxorem, ut patet ex superioribus.

Aliquando & 4. fit inter eos donatio quæ vocatur Dos: Pro cuius perfecta intelligentia & declaratione dico, quod Dos est illud, quod datur vel promittitur viro ratione matrimonii ad sustentanda onera ejus: nam dos dicitur Grecè pherna, id est, donatio, quæ propter matrimonium conceditur: text. est in leg. 1. & per totum. ff. Solut. matrimonio: text. in l. 1. & per totum. ff. de Jure dotium; text. in leg. 1. & per totum. ff. de Pactis dotalibus, text. in l. 1. & per totum. Cod. de Jure dotium, text. in leg. 1. & per totum. Cod. de Dotis promission. text. in leg. 1. & per totum, tit. 11. part. 4. aded quod sine matrimonio esse non potest, ut in leg. 3. ff. de Jur. dot. & in leg. Cum multæ, versic. Sicut, Cod. de Donat. ante nupt. & istam definitionem ponit Azor. in Summa, Cod. de Jure dot. & in effectu ponit Bart. & communiter DD.

(c) Matienz. in dict. leg. 2. tit. 2. lib. 5. gloss. 1. num. 5. Baez. de Non meliorandis dot. rat. filiabus. cap. 31. num. 10. in fin.

(d) Et vide Gregor. in leg. 1. tit. 1. part. 4. gloss. En esperan. ad fin.

(e) Quo casu curatoris desideratur autoritas, leg. Si curatorem habens. Cod. de In integ. rest. & in specie probat leg. 2. & leg. Mulier, Cod. de Jure dotium.

(f) Idem resolvit Suar. in dict. tit. de las Arras lib. 1. Fori, §. Sed utrum minor. fol. 39. & gloss. magna, in leg. 1. tit. 11. part. 4. quod & in dotè receptius asserit Covarrub. in Practicis, cap. 28. num. 10. Aceved. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. num. 12.

(g) Et ita tenet Matienz. in leg. 2. tit. 2. lib. 5. Recopil. glos. 1. num. 3. Covarrub. in Practicis, cap. 28. num. 10.

Anton. Gom. ad Leg. Taur.

Ccc

in Rubric. ff. Solut. matrim. de qua definitione late per Bald. Novel. in tractat. Dotis, fol. 3. part. 2. §. 1. & Joan. Campeg. in tract. Dotis, 1. part. §. 1. quest. In qua materia sunt videntur tres principales articuli. Primus est de jure, natura, & effectu dotis tempore promissionis ante contractum matrimonium. Secundus articulus est de jure, natura, & effectu dotis constante matrimonio. Tertius articulus est de jure, natura, & effectu dotis soluto jam matrimonio.

¶ Quoad primum igitur articulum dico, quod talis dos potest promitti ab uxore, vel à patre, vel à consanguineo, vel à quolibet extraneo, ut in dict. jurib. & in specie est text. in leg. Promittendo. ff. de Jure dotium, cujus verba sunt: Promittendo dotem omnes obligantur, cujuscumque sexus conditioni que sint. Item, potest fieri ante matrimonium, & etiam constante matrimonio; quia talis dotis constitutio nullo tempore est prohibita: text. est in leg. Si constante, Cod. de Donation. ante nupt. text. in leg. Cum multa, versicul. Sancimus, eodem titul. sext. in leg. 1. titul. 11. part. 4. Item, potest fieri etiam in omnibus bonis: text. est in leg. Mulier bona. ff. de Jure dotium, & ibi notant & commendat Gloss. ordinaria, Odofred. Bartol. Bald. Salycet. Fulgos. Jacob. de Sanct. Georg. & communiter DD. text. in leg. Nulla, Cod. eodem titul. cujus verba sunt: Nulla lege prohibitum est universa bona in dotem marito feminam dare, & ibi Glossa ordinaria, & communiter DD. Nec obstat lex 69. infra, his II. Taur. quæ habet, quod nemo potest donare omnia bona sua, etiam in presentia. Quia debet intelligi in donatione simplici, vera, & propria inter vivos; non verò in donatione ob causam onerosam, prout ista. Nec obstat etiam lex unic. Cod. de Inofficiosis dotibus. Quia ibi non revocatur ex eo quod omnia bona dentur in dotem, sed quia tendit dos in præjudicium legitimæ filiorum. Nec obstat etiam lex 1. Cod. si adversus dotem. Quia ibi minor restituitur, non ex eo quod omnia bona dedit in dotem, sed quia maritus non fuit dignus tanta dote, secundum qualitatem suæ personæ, loci, & patrimonii. Et in effectu ita tenet & declarat ibi Gloss. ordinaria & communiter DD. tenet etiam & declarat Gloss. ordinaria, & communis opinio in leg. dict. Nulla, Cod. de Jure dotium.

¶ 17. Quid autem in dubio, quando mulier simpliciter contrahit matrimonium, an videatur omnia bona in sua dote dare? Et Gloss. ordinaria in leg. Mulier bona. ff. de Jure dotium, autoritate Aristotelis maximi Philosophi, tenet quod sic, & sequuntur aliqui DD. & ita expressè tenet Faber. in dict. leg. Nul-

la, Cod. de Jure dotium. Sed contrarium tenent Bald. Salycet. Fulgos. Jacob. de Sanct. Georg. & magis communiter DD. in dict. leg. Mulier bona, tenet etiam Bart. plenè & magistraliter disputando in qq. suis, quest. 7. mulier habens magnum patrimonium, idem Bart. & communiter DD. in leg. penult. §. Uxor. ff. Solut. matrim. Paul. de Castr. & Modern. in Authent. præterea, Cod. Unde vir. & uxor. Bald. Salycet. & communiter DD. in dict. leg. Nulla, Cod. de Jure dotium, Salycet. & alii DD. per text. ibi in leg. fin. versic. eodem modo, Cod. de Repudiis. Quod extendit, etiamsi bona sint tradita marito actualiter respectu administrationis, secundum prædictos DD. ubi supra. Quod tamen intelligit, nisi ex aliquibus conjecturis tacite appareat in dotem dedisse: quas bene & notabiliter ponit Bald. in dict. quest. 7. & DD. in locis supra allegat, & melius quam alius ponit Francisc. Curt. Junior in Authent. præterea, Cod. Unde vir. & uxor. 4. column. num. 12. Joan. Camp. in tract. Dotis, 1. part. quest. 39. Quod est utile & necessarium, si fortè caveretur lege vel statuto, quod soluto matrimonio maritus lucretur certam partem dotis. Item adde, quod nedium potest quis dare omnia bona presentia in dotem; sed etiam futura, si tamen hoc dixit expressè, aliàs non: argumento text. & eorum quæ ibi notantur in leg. fin. Cod. Quæ res pignori obligari poss. & in terminis tenet Bald. in dict. leg. Nulla, Cod. de Jure dotium, cum quo transeunt alii DD.

¶ 18. Item adde, quod si simpliciter dos promittatur, habet in se tacitam conditionem, si matrimonium sequatur; & ante non potest agi: text. est in leg. Stipulationem. ff. de Jure dotium, text. in l. Plerumque, §. Si ante, eodem titul. text. in leg. In rebus, versic. 1. eodem titul. text. in leg. Non enim, eod. tit. text. in leg. Item quia, §. 1. ff. de Pactis, text. in leg. 11. titul. 11. part. 4. Ex quo infertur, quod tempus adjectum solutioni dotis, incipit currere à tempore contracti matrimonii: text. est singularis in leg. Talis facta. ff. de Jure dotium, & ad hoc notat & commendat ibi Bartol. & communiter DD. idem Bartol. in leg. Si cui legetur, in fin. ff. de legat. 1. & ibi Paul. de Castr. & alii DD. & illum text. reputat singularem Angel. de Aretin. in cap. Action. Inst. de Actionib. 4. column. & idem disponit lex 12. titul. 11. part. 4. Quod tamen intelligit, quando terminus est appositus simpliciter & in genere: secus tamen, si in specie & individuo; quia tunc statim incipit currere: ita tenet & declarat Bald. in leg. final. §. 1. ff. de Rescind. vendi. idem Bald. in Rubr. Cod. de Contrahen. emptio. fin. column. 23. quest. 1. Salycet. in leg. 2. eodem titul. Jacob. de Sanct. Georg. ibi

ubi valde commendat in dict. l. Tali facta.

¶ 19. Item adde, quod dos potest incipere à traditione, & à promissione: à traditione, quando uxor vel alius actualiter tradit viro aliqua bona in dotem, ut in leg. Si ego. §. Dotis. ff. de Jure dotium, & in leg. 1. Cod. eodem titul. à promissione, ut si pacto nudo vel stipulatione fiat promissio, ut in leg. Cum post. §. Genere. ff. de Jure dotium, & in leg. 1. Cod. de Dotis promis. Hodie tamen semper inducitur & fingitur à lege tacita stipulatio, tam ex parte mulieris ad dotem repetendam, quam ex parte viri, ad dotem exigendam: textus est in leg. unic. §. 1. Cod. de Rei uxor. action. & ibi Glossa ordinaria, & in verb. Omnes, textus formalis & expressus in §. Nemo, ejusdem leg. tenet etiam Glossa in l. Ad exactionem. Cod. de Dotis promis. Glossa in leg. 1. ff. de Solut. matrim. Glossa in leg. de Divisione, eodem titul. Glossa in leg. Divortio. ff. de Verb. oblig. Glossa in §. Fuerat; Inst. de Action. & utrobique communiter DD. Item etiam, pro hac dote solvenda competit marito tacita hypotheca in bonis promittentis: textus est in dicta lege unic. §. Et ut plenius. Cod. de Rei uxor. act. text. in §. Et nemo, ejusdem leg. & ibi DD. & idem disponitur leg. 23. tit. 13. part. 5. Adde tamen, quod hoc casu non est privilegiata, ut præferatur cæteris creditoribus; ita Glossa ordinaria in dict. §. Et ut plenius, & ibi DD. Adde tamen, quod his casibus requiritur saltem promissio dotis per pactum; secus tamen, si per pollicitationem: ita singulariter Bald. Novell. in tract. Dot. 6. part. 1. privilegio num. 3. & talis promissio dotis valet, licet sit incerta; & per judicem declarabitur, attendita qualitate & genere personarum, loci, & patrimonii: dum tamen hoc casu promissio fiat per stipulationem; ne aliàs concurrant duæ specialitates: textus est in leg. Cum post. §. Genere. ff. de Jure dotium, & ibi Glossa ordinaria & communiter DD. text. in leg. 1. Cod. de Dotis promis. & ibi glossa ordinaria & communis opinio. Hodie tamen de jure regio indistinctè valeret: quia ex pacto nudo & pollicitatione oritur actio, & non concurrerent prædictæ specialitates.

¶ Adde tamen, quod si uni filia promiserit, vel dederit certam dotem, & postea alteri filia promiserit dotem incertam simpliciter, videtur velle promittere tantam dotem, quantum prius promissit vel dedit primæ filia, argumento textus in leg. Dotem qua prius. ff. de Jure dotium. Confirmatur ex singulari sententia Socii in leg. 1. ff. Solut. matrim. num. 10. ubi dicit, quod si pater filiam dotavit, tam de bonis propriis, quam de bonis filia, expressa quantitate, & postea aliam nupti tradidit, & pro ea sim-

Anton. Gomez ad Leg. Taur.

pliciter dotem promissit; videtur eandem quantitatem promittere, quam dedit primæ filia, ratione æqualitatis servandæ: quod reputat singulare & non alibi Palac. Rub. in sua Repet. fol. 91. column. 3.

¶ 20. Item adde, quod si tempore matrimonii, vel eo constante, uxor promittat vel tradat simpliciter viro certam quantitatem pecuniæ, vel rem, nulla expressa causa; videtur facta promissio ex causa dotis, & per consequens valet: text. est singularis & unicus in leg. Quod autem. ff. de Jure dotium, cujus verba sunt: Quod autem in stipulatione non est necessaria dotis adjectio, etiam in donatione tantundem dicimus, & ad hoc notant & commendat ibi Bart. Odofred. Salycet. Fulgos. Jacob. de Sanct. Georg. & reputat singularem & unicum Bald. ibi: & illum etiam reputat singularem & unicum Bald. in leg. Nulla. Cod. de Jure dotium, num. 2. Notat etiam & commendat Bald. Novell. in dict. tract. Dor. 6. part. 14. privilegio dotis. Nec obstat, quod mulier, quæ simpliciter tradit bona sua marito, non videtur ea in dotem dare. Quia intelligitur, quando omnia bona dedit vel tradidit; secus verò si partem, ut hic.

¶ Item adde, quod uxor potest habere bona triplicis generis & patrimonii. Nam potest habere bona dotalia, quæ sunt illa, quæ expressè dantur in dotem; in quibus maritus habet dominium constante matrimonio, & lucratur fructus; & habet administrationem; & potest sub nomine actiones exercere, ut infra suo loco dicetur. Secundò potest habere bona paraphernalia, quæ sunt illa, quæ habet uxor extra dotem, à para quod est juxta, & pherna, quod est dote, tamen custodiam & administrationem expressè vel tacite concessit marito, tradendo sibi prædicta bona, vel instrumenta eorum, vel aliàs & in his maritus non habet dominium, nec aliud jus, sed tantum administrationem: videt in eis potest agere & defendere nomine uxoris sine mandato tamquam procurator, text. est notabilis in leg. Si ego. §. Dotis autem causa. ff. de Jure dotium, text. formalis & expressus in leg. final. Cod. de Pactis conventis, facit etiam bonus text. in argumento in leg. 1. §. fin. cum leg. sequent. ff. Usufructi. quemadmodum capatur. Tertio potest habere bona propria, quæ non dedit in dotem, nec ea tradidit marito in administrationem expressè nec tacite, sed ipsa separatim habet, regit, & administrat: & in his nullum jus de prædictis habet maritus, sed tunc potest agere & defendere tamquam conjuncta persona, præstita cautione de rato; sicut quilibet conjunctus possidet: textus est notabilis, qui sic debet intelligi in leg. Maritus. Cod. de Procurat. & in expressè istam doctrinam & resolutionem in materia ponunt Ja-